UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

ស្ត្រីក្នុង ឧស្សាហកម្មបៃតង

តើគោលនយោបាយយេនឌ័របែបផ្លាស់ប្តូរស៊ីជម្រៅ អាចជំរុញភាពអង់អាចផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ស្ត្រីបានដោយរបៀបណា?

ឧស្សាហកម្មបៃតង លើកកម្ពស់ផលិតកម្មឧស្សាហកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដោយមិនបំផ្លាញបរិស្ថាន ឬបង្កផលអាក្រក់ដល់សុខភាពមនុស្ស ព្រមទាំងផ្តល់ការងារសមរម្យដល់បុរសនិងស្ត្រី។ លំនាំនៃការផលិតនិងការប្រើប្រាស់ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ជាលំនាំដែលប្រើប្រាស់ធនធាននិងថាមពលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព បញ្ចេញកាបូននិងកាកសំណល់តិច មិនបំពុល ហើយមានសុវត្ថិភាព។

នៅក្នុងបរិការណ៍ប្រទេសកម្ពុជា ពាក្យ "ឧស្សាហកម្មបៃតង" មិនទាន់មាននិយមន័យច្បាស់លាស់នៅឡើយទេ។ ខណៈដែលព័ត៌មាននៅមានតិចតួច យើងបានពិនិត្យមើលលើវិស័យមួយចំនួន ដូចជាផ្នែកកាត់ដេរសម្លៀកបំពាក់, វាយនភ័ណ្ឌ និងស្បែកជើង ព្រមទាំងផ្នែកកសិឧស្សាហកម្ម, ថាមពល និងទេសចរណ៍ផងដែរ ដោយសារវាមានសក្តានុពលខ្ពស់សម្រាប់ទទួលស្គាល់ថាជាវិស័យ "បៃតង" និងផ្តល់ឱកាសច្រើនដល់ស្ត្រី។

តួនាទីតាមបែបវប្បធម៌ ឬប្រពៃណីរបស់ស្ត្រី និងភាពជិតស្និទ្ធរបស់គេជាមួយបរិស្ថាន មានឥទ្ធិពលទៅលើអ្វីដែលត្រូវបានយល់ឃើញថាជាភាពខ្លាំងរបស់ពួកគេ នៅក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង។

តួនាទី "ថែទាំនិងចិញ្ចឹមបីបាច់" របស់ស្ត្រី

ដោយសារតែវាផ្តោតលើការថែទាំបរិស្ថានស្រាប់ ឧស្សាហកម្មបៃតងមានចរិតជាធម្មជាតិស្របគ្នាទៅនឹង "តួនាទីថែទាំ" របស់ស្ត្រីដែរ។

បទពិសោធន៍ការងាររបស់ស្ត្រីសមតាមតម្រូវការ

វាងាយស្រួលជាងសម្រាប់ស្ត្រី ក្នុងការរកឱកាសការងារ នៅតាមវិស័យដែលខ្លួនធ្លាប់ធ្វើក្រៅប្រព័ន្ធស្រាប់(ឧទា. ផ្នែកកសិកម្ម និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ)។

%

សូចនាករសំខាន់ៗមួយចំនួនបានបង្ហាញផងដែរអំពីសក្តានុពលខ្ពស់សម្រាប់សមភាពយេនឌ័រ និងការធ្វើបដិវត្តកម្មសង្គម នៅក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង។

៥៤%

នៃសហគ្រិនស្ត្រីនិយាយថាធ្លាប់ទទួល "ការជួយជ្រោមជ្រែងច្រើន" ពីក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួនក្នុងការចាប់ផ្តើមធុរកិច្ចបៃតង។

៥៨%

នៃសហគ្រិនស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតងនិយាយថាធ្លាប់បានដឹងអំពីគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីនានាដែលលើកទឹកដល់ពួកគេឱ្យបើកអាជីវកម្ម។

៦២%

នៃសហគ្រិនបៃតងនិយាយថាពួកគេ "មានក្តីរំភើបខ្លាំង ឬគួរសមដែរ" ដោយឃើញថាអាជីវកម្មរបស់ខ្លួននឹងរីកចម្រើនឡើង។

៧០%

នៃសហគ្រិនស្ត្រីនិយាយថាធ្លាប់មានដៃគូដែល "ជួយជ្រោមជ្រែង ឬជួយជ្រោមជ្រែងខ្លាំង" នៅក្នុងការខិតខំប្រកបអាជីវកម្មសហគ្រិនបៃតង។

៧៧%

នៃធុរកិច្ចបៃតងផ្តល់កម្រៃស្មើគ្នាសម្រាប់ការងារដូចគ្នា ចំពោះបុរសនិងស្ត្រី។

អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍និយាយថា ស្ត្រីមានឱកាសកាន់តែច្រើននៅក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង ជាងនៅក្នុងឧស្សាហកម្មបែបប្រពៃណី។

មានឱកាសកាន់តែច្រើនសម្រាប់ភាពរីកចម្រើននិងភាពជឿនលឿន ដោយសារឧស្សាហកម្មបៃតងមិនសូវរងឥទ្ធិពលពីទស្សនៈលម្អៀងផ្នែកយេនឌ័រទេ

បច្ចេកវិទ្យាកំពុងលុបបំបាត់នូវភាពចាំបាច់ជាប្រពៃណីថា ត្រូវតែយកពលករបុរសមកធ្វើការងារ ដែលប្រើកម្លាំងសុទ្ធ

អ្នកចូលរួមក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតងហាក់មានស្មារតីយល់អំពីសង្គមច្រើន ហេតុដូច្នេះហើយជាទូទៅសកម្មភាពរបស់ពួកគេក៏មានភាពបរិយាបន្នច្រើនជាង

ធុរកិច្ចឧស្សាហកម្មបៃតងដែលដឹកនាំដោយស្ត្រី ផ្តល់លទ្ធភាពកាន់តែច្រើនដល់ស្ត្រីក្នុងជួរបុគ្គលិកធម្មតា ឬក្នុងលំដាប់ផ្នែកគ្រប់គ្រងរបស់អាជីវកម្ម

ទន្ទឹមគ្នានេះ នៅមានឧបសគ្គមួយចំនួនដែលបន្តរាំងដល់ភាពរីកចម្រើនរបស់ស្ត្រី។

ក្នុងការឆ្លើយទៅនឹងសំណួរថា “តើអ្វីជាឧបសគ្គដ៏ធំជាងគេក្នុងការប្រែក្លាយអាជីវកម្មរបស់អ្នកឱ្យទៅជាអាជីវកម្មបៃតង ?” សហគ្រិនបៃតងនិយាយថាថ្លៃចំណាយជាឧបសគ្គធំបំផុតសម្រាប់ពួកគេក្នុងការប្រែក្លាយអាជីវកម្មឱ្យកាន់តែបៃតង រីឯសម្រាប់សហគ្រិនធម្មតាវិញឧបសគ្គធំគឺកង្វះការយល់ដឹងអំពីរបៀបធ្វើការផ្លាស់ប្តូរទៅរកភាពបៃតង។

ឧបសគ្គផ្សេងទៀតដែលបានលើកឡើងមាន៖ លទ្ធភាពតិចតួចក្នុងរកបច្ចេកវិទ្យា, ទីផ្សារ, ដើមទុន, ការធានា, ធនធានឥណទាន, បណ្តាញ និងការផ្តល់ប្រឹក្សា -- ទាំងអស់នេះហើយធ្វើឱ្យស្ត្រីមិនអាចចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មបៃតងរបស់ពួកគេបាន។

៥០%

នៃសហគ្រិនស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតងបានលើកឡើងពីការខ្វះដីធ្លីឬសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិដែលអាចប្រើបានជាវត្ថុបញ្ចាំ

៨៣%

នៃសហគ្រិនស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតងនិយាយថាគេមិនបានដឹងពីកម្មវិធីសម្រាប់ស្ត្រីដើម្បីផ្តើមអាជីវកម្មនៅក្នុងឧស្សាហកម្មនេះទេ

៦២%

នៃសហគ្រិនស្ត្រីនៅក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតងបានលើកឡើងពីការលំបាកក្នុងការទទួលបានជំនាញបច្ចេកទេស

តាមរយៈការអង្កេតអនឡាញដែលជាវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ការវាយតម្លៃ

ស្ថិតិតំណាងទូទាំងប្រទេសស្តីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតងមានតិចតួចណាស់ ឬមិនមានតែម្តង។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយទើបមានការពិបាកក្នុងការកំណត់គោលដៅ និងត្រួសត្រាយផ្លូវសម្រាប់ធ្វើសកម្មភាពដើម្បីលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី នៅពេលដែលមិនមានទិន្នន័យបន្ទាត់គោល និងខ្វះភាពច្បាស់លាស់អំពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន។

បទដ្ឋានសង្គមដែលធ្វើឱ្យខាតប្រយោជន៍, កង្វះលទ្ធភាពទៅណាមកណាដោយសេរី, ការងារថែទាំគ្មានប្រាក់កម្រៃ, វិសមភាពក្នុងទិដ្ឋភាពច្រើនបែបយ៉ាង និងកង្វះទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯង សុទ្ធតែមានចំណែកធ្វើឱ្យស្ត្រីមិនសូវមានលទ្ធភាពក្នុងការរកបានធនធាន និងឱកាសដូចមានរៀបរាប់នៅខាងលើ។

“

ដូចអ្នកធ្លាប់ដឹងហើយ អ្នកចាំបាច់ត្រូវមានដីធ្លី ឬសំណង់អ្វីមួយ ដែលអាចដាក់ជាវត្ថុបញ្ចាំបាន។ ចុះបើអ្វីៗសុទ្ធតែនៅក្រោមឈ្មោះរបស់ប្តី តើអ្នកអាចធ្វើអ្វីកើត?

”

\- សម្រង់សម្តីរបស់អ្នកផ្តល់សម្ភាសម្នាក់

“

ប្រសិនបើខ្ញុំរវល់ប្រជុំពេញមួយថ្ងៃ ឬមួយល្ងាច តើបានអ្នកណាធ្វើកិច្ចការផ្ទះ? តើបានអ្នកណាដាំបាយល្ងាច? នេះហើយដែលបន្ទុចបង្អាក់ពួកយើងបើប្រៀបធៀបជាមួយបុរស។ ប្រុសៗគ្មានការទទួលខុសត្រូវ ឬការរឹតត្បិតបែបនេះទេ។ ពួកគេស្រណុកជាង។

”

\- សម្រង់សម្តីរបស់អ្នកផ្តល់សម្ភាសម្នាក់

បច្ចុប្បន្ននេះការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រក្នុងគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតង របស់ប្រទេសកម្ពុជានៅមានដែនកំណត់។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាស្ថិតក្នុងចំណោមរដ្ឋាភិបាលនាំមុខមួយចំនួនលើពិភពលោក ដែលបានបង្កើតគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតងដំបូងគេ។ ទោះបីជាដូច្នោះក៏ដោយ ភាគច្រើននៃគោលនយោបាយទាំងនោះមិនសូវឆ្លុះបញ្ចាំងនូវការគិតគូរអំពីយេនឌ័រប៉ុន្មានទេ។

៧ ក្នុងចំណោម ១០

នៃគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតងខ្វះការគិតគូរអំពីយេនឌ័រនៅក្នុងមាតិការបស់វា និងក្នុងដំណើរការដើម្បីធានាឱ្យបាននូវការចូលរួមរបស់ស្ត្រី *

៨ ក្នុងចំណោម ១០

នៃគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតងមានការប្តេជ្ញាចិត្តឬគោលដៅដាក់លាក់ពាក់ព័ន្ធយេនឌ័រក្នុងកម្រិតតិចតួច ឬសឹងតែគ្មានតែម្តង *

**វិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃ៖ ឯកសារចំនួន១០មុខក្នុងចំណោមគោលនយោបាយ, យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការថ្នាក់ជាតិរបស់កម្ពុជាត្រូវបានយកមកពិនិត្យវាយតម្លៃដោយប្រើវិធីវិភាគគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រី (Feminist Critical Policy Analysis)។*

អនុសាសន៍សម្រាប់ជំរុញការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងសេដ្ឋកិច្ចបៃតង

បង្កើនការដឹងនិងការយល់ដឹងថាតើ "ឧស្សាហកម្មបៃតង" ជាអ្វី

កសាងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់មូលដ្ឋានក្នុងការអភិវឌ្ឍ និងអនុវត្តច្បាប់ "បៃតង"

ពិនិត្យឡើងវិញនិងបង្កើតក្របខណ្ឌតាមដាន និងវាយតម្លៃជាក់លាក់មួយដែលប្រមូលផ្តុំស្ថិតិយេនឌ័រគោលដែលបែងចែកតាមភេទ និងមានទិដ្ឋភាពចម្រុះ

លើកកម្ពស់បណ្តាញសហការស និងការផ្លាស់ប្តូរដំណើរទស្សនកិច ឬកម្មវិធីនានា និងបង្កើនវត្តមានរបស់សហគ្រិនស្ត្រី

"គំរូពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់។ ប្រសិនបើស្ត្រីឃើញមានគំរូកាន់តែច្រើនអំពីអ្វីដែលគេកំពុងធ្វើ នោះគេនឹងគិតថាគេអាចធ្វើតាមបាន។ មិនទាន់មានមនុស្សច្រើនដែលអាចធ្វើជាគំរូនៅឡើយទេ អញ្ចឹងហើយបានជាអ្នកមិនឃើញមានឧទាហរណ៍ដែលអាចយកទៅប្រើបានទេ។ ដូច្នេះជាថ្មីម្តងទៀត ខ្ញុំគិតថាកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល ការផ្តល់ ឱវាទទាំងអស់នេះគឺជាអ្វីដែលសំខាន់ណាស់ ពីព្រោះនោះជាវិធីដែលស្ត្រីរៀបរាប់អំពីខ្លួនឯង និងមើលឃើញខ្លួនឯងថាអាចធ្វើដូច្នោះបានដូចគេឯងទៀតដែរ។"

- សម្រង់សម្តីរបស់អ្នកផ្តល់សម្ភាសម្នាក់

បង្កើត និងអនុវត្តក្របខណ្ឌគោលនយោបាយមួយដើម្បីបញ្ចូលយេនឌ័រឱ្យកាន់តែប្រសើរថែមទៀត ទៅក្នុងគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតងថ្មី ព្រមទាំងបញ្ជ្រាបយេនឌ័រទៅក្នុងគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីដែលមានស្រាប់ផងដែរ។

ជំហានទី១

បញ្ចូលការវាយតម្លៃ I ស្តីពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យតាមរយៈការវិភាគគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រី។*

ជំហានទី២

បញ្ចូលថែមទៀតនូវលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យឆ្លើយតបយេនឌ័រដែលត្រូវកំណត់តាមរយៈការវិភាគកត្តាសំខាន់ៗ ដែលទ្រទ្រង់ដល់ការពង្រឹងភាពអង់អាចរបស់ស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង។

ជំហានទី៣

បញ្ចូលការវាយតម្លៃ II ស្តីពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដើម្បីពង្រឹងគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធការប្តេជ្ញាចិត្តជាក់ស្តែងចំពោះសមភាពយេនឌ័រ។**

*ការវាយតម្លៃ I ស្តីពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យតាមរយៈការវិភាគគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រីរួមមាន៖ ការឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីយេនឌ័ររបស់គោលនយោបាយ; ការយល់ដឹងជារចនាសម្ព័ន្ធអំពីសមភាពយេនឌ័រ; ពហុទិដ្ឋភាពសង្គម; ការបង្កើនភាពអង់អាចរបស់ស្ត្រី; ការផ្លាស់ប្តូរពហុទិដ្ឋភាពសង្គម; ការឆ្លើយតបយេនឌ័រ; និងការបញ្ចូលបរិបទកម្មនៅកម្រិតអន្តរជាតិនិងតំបន់។

**ការវាយតម្លៃ II ស្តីពីការវិភាគគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រី វាយតម្លៃគុណភាពនៃការសន្និដ្ឋានរបស់គោលនយោបាយ លើការរៀបចំផែនការគោលដៅ ឬការប្តេជ្ញាចិត្ត ឬសូចនាករយេនឌ័រជាក់លាក់ និង/ឬ "ជំហានបន្ទាប់ទៀត"។

សូមស្វែងយល់ថែមទៀតថាតើលោកអ្នកអាចគាំទ្រដល់របៀបវារៈនេះបានដោយវិធីណា!

ទាញយករបាយការណ៍

របាយការណ៍
សម្រាប់កម្ពុជា
អង់គ្លេស | ខ្មែរ

របាយការណ៍សង្ខេប
សម្រាប់កម្ពុជា
អង់គ្លេស | ខ្មែរ

របាយការណ៍សំយោគការវាយតម្លៃតាម
ប្រទេសសម្រាប់កម្ពុជា, ប៉េរូ, សេណេហ្កាល
និងអាហ្វ្រិកខាងត្បូង អង់គ្លេស

អំពីកម្មវិធី

អ៊ិនហ្វូក្រាហ្វិកនេះសង្ខេបខ្លឹមសារសំខាន់ៗចេញពីរបាយការណ៍មានចំណងជើងថា "ការវាយតម្លៃគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធការបង្កើនភាពអង់អាចផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង" សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា។ របាយការណ៍នេះជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធី "ការបង្កើនភាពអង់អាចផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង" (EEWiGI) ដែលមានគោលដៅផ្តល់ប្រឹក្សាដល់អ្នករៀបចំគោលនយោបាយ និងអ្នកអនុវត្តន៍ លើការបង្កើតនិងការអនុវត្តក្របខណ្ឌគោលនយោបាយសម្រាប់ការច្របាច់បញ្ចូលយេនឌ័រ និងគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតង
នៅក្នុងប្រទេសទាំងបួនដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីនេះ គឺ កម្ពុជា, ប៉េរូ, សេណេហ្កាល់ និងអាហ្វ្រិកខាងត្បូង។

របៀបធ្វើការសិក្សា

០១
ការពិនិត្យឯកសារមានស្រាប់
និងការពិនិត្យគោល
នយោបាយបឋម

០២
ការវិភាគគោលនយោបាយ
សំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រី

(គោលនយោបាយ, យុទ្ធសាស្ត្រ
និង ផែនការ ចំនួន ១០)

០៣
ការប្រមូលទិន្នន័យបែបគុណភាព

សម្ភាសអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគោល
២៨នាក់ និងពិភាក្សា ៣លើកជា
មួយក្រុមគោល (FGDs)

០៤
ការប្រមូលទិន្នន័យបែបបរិមាណ

ការអង្កេតតាមអនឡាញ
(ផ្តល់ចម្លើយ ១៦នាក់)

បើលោកអ្នកមានមតិយោបល់បន្ថែមលើឯកសារនេះ សូមសរសេរផ្ញើទៅកាន់បណ្ឌិត
Dr. Ozunimi Iti
ប្រធានគម្រោង
o.iti@unido.org